

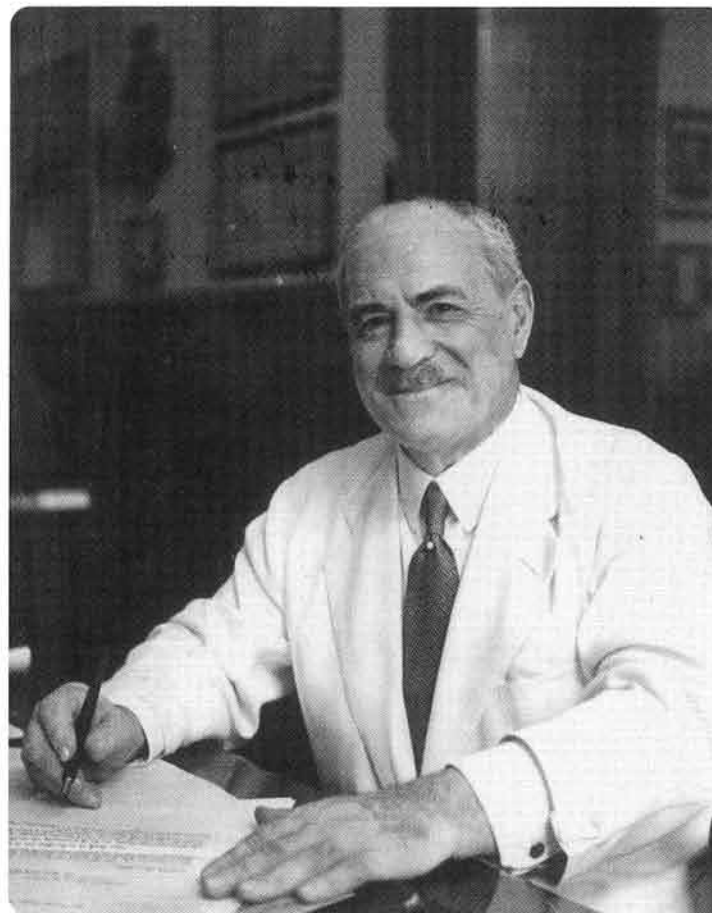
3. ΜΙΚΕΣ Κ. ΣΑΛΒΑΓΟΣ (1875-1948)

3.1 Δημογραφική πορεία

Ο Μικές, γιος και γαμβρός δύο προέδρων της αλεξανδρινής Κοινότητας, του Κωνσταντίνου Σαλβάγου και του Εμμανουήλ Μπενάκη, γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια το 1875. Ολοκλήρωσε τον πρώτο κύκλο σπουδών του στο Αβερώφειο Γυμνάσιο. Στη συνέχεια σπούδασε νομικά στο Παρίσι, απ' όπου επέστρεψε στην Αλεξάνδρεια και εγκαταστάθηκε οριστικά, διαγράφοντας μια εξαιρετικά επιτυχή προσωπική, επιχειρηματική και κοινοτική πορεία.

Το 1901 παντρεύτηκε την Αργίνη Μπενάκη, την πιο μικρή κόρη του Εμμανουήλ, που «είχε μεγαλώσει διαφορετικά, με την τρυφερότητα και την αγάπη που στερήθηκαν τα πιο μεγάλα αδέρφια –προκαλώντας έτσι ένα αίσθημα ζήλειας και αδικίας»¹¹. Την Αργίνη συνόδευε η φήμη της εξαιρετικής ομορφιάς και κομψότητας.

Από τη λεπτομερή παρουσίαση της γαμήλιας τελετής (τον Απρίλιο του 1901)¹² του Μικέ και της Αργίνης, καθώς και από την υψηλή ποιότητα των καλεσμένων, συμπεραίνουμε ότι η οικογένεια Σαλβάγου εκινείτο σε ένα ξεχωριστό κοι-

Μικές Σαλβάγος. Ο μακροβιότερος πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας Αλεξανδρείας και Μεγάλος Ευεργέτης της. (Συλλογή Αργίνης και Ειρήνης Κ. Σαλβάγου)

Η Αργίνη Σαλβάγου με τα παιδιά της Κωνσταντίνο και Ιουλία στη θάλασσα.
(Συλλογή Αργίνης και Ειρήνης Κ. Σαλβάγου)

νωνικό κύκλο και στο σαλόνι τους σύχναζαν άνθρωποι «εκ των αρίστων».

Η διανομή των προσκλήσεων για το γάμο άρχισε εγκαίρως, σύμφωνα με κατάλογο που είχε συντάξει ο πεθερός της και πρόεδρος τότε της Κοινότητας, Κωνσταντίνος Σαλβάγος. Έχοντας ο ίδιος συνείδηση παροικιακή και κοινοτική, επέλεξε το δώρο στο γάμο του γιου του να είναι 1.000 λίρες υπέρ του Κοινοτικού Νοσοκομείου και άλλες 1.000 υπέρ του Πατριαρχείου, με σκοπό να ιδρυθεί οφθαλμολογική αστυκλινική.

Αναλόγως και ο πατέρας της Αργίνης, Εμμανουήλ Μπενάκης, προσέφερε ως δώρο για το γάμο της κόρης του, ένα ισότιμο ποσό προορισμένο για το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας. Σχολιάζοντας τώρα τα δώρα από τους γονείς των νεογύμων (δωρεά στο Νοσοκομείο της Κοινότητας και στο Πατριαρχείο), σημειώνουμε ότι αυτά δηλώνουν την ιδιαιτερότητα της ταυτότητάς τους, στην οποία προεξάρχουν δύο σημεία: η παροικιακή κοινότητα και η κοινοτική ευθύνη των ηγετικών στρωμάτων της κοινωνίας, που οφείλουν να μεριμνούν για τη συνοχή και την αλληλεγγύη της.

Ο Μικές και η Αργίνη Σαλβάγου απέκτησαν δύο παιδιά, τον Κωνσταντίνο και την Ιουλία.

3.2 Οικονομική-κοινωνική δραστηριότητα

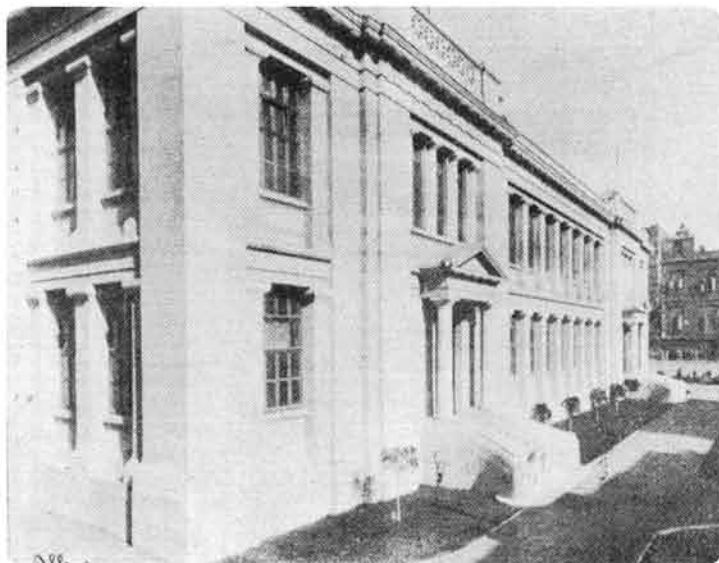
Μετά το θάνατο του πατέρα του ο Μικές ασχολήθηκε αποκλειστικά με τη διεύθυνση του εμπορικού οίκου Κ.Μ. Σαλβάγος και Σία. «Ο Μικές Σαλβάγος εκληρονόμησε από τον πατέρα του όχι μόνον το ένδοξον όνομα και την κοινωνική επιβολήν αλλά και όλες τας αρετάς εκείνου, την δραστηριότητα, την πολυμάθειαν, το οικονομολογικόν πνεύμα, τον ενθουσιώδη πατριωτισμόν, τα ωραία ανθρωπιστικά αισθήματα και την αγάπην προς τα κοινά»¹³.

Εξακολούθησε τη δραστηριότητα του πατέρα του διευθύνοντας τις εταιρείες Alexandria Water Co. Ltd., Alexandria and Ramleh Railway Co. Ltd., Société Anonyme du Béhéra, National Insurance Company of Egypt και, λίγο αργότερα, μαζί με τον πρωτότοκο γιο του Κωνσταντίνο ήταν οι κυριότεροι μέτοχοι της Société Anonyme de Nettoyage et Pressage de Coton¹⁴. Το 1905, με άλλους Έλληνες επιχειρηματίες, ίδρυσε τη Land Bank of Egypt. Επίσης το 1912 ίδρυσε ετερόρρυθμη εταιρεία διαφημίσεων υπό την επωνυμία La Reclame¹⁵. Το ενδιαφέρον του για την ανάπτυξη της αιγυπτιακής βιομηχανίας αποτελεί ξεχωριστό και ιδιαίτερο κεφάλαιο της επιχειρηματικής του δραστηριότητας. Έτσι, στα 1899, μαζί με τους Εμμανουήλ Μπενάκη, Αμβρόσιο Ζερβουδάκη και Κωνσταντίνο

Μετοχή της τραπεζικής εταιρείας δανείων The Land Bank of Egypt του 1905. Διακρίνεται η υπογραφή του Μικέ Σαλβάγου. (Συλλογή Ι. Ζήλλη)

Χωρέμη ιδρύουν την ελληνοαιγυπτιακή βιομηχανική επιχείρηση The Egyptian Salt & Soda Co. Ltd.¹⁶, με κεφάλαιο 485.347 λίρες Αγγλίας και ομολογίες 82.290 λίρες Αγγλίας, ενισχύοντας τις προσπάθειες του φιλέλληνα μεγαλοεπιχειρη-

Η Φαμηλιάδειος Σχολή. Η Σχολή ανηγέρθη το 1925-1926, σύμφωνα με τα σχέδια του αρχιτέκτονα Π. Γρυπάρη, και αποτέλεσε «το ωραιότερον και τελειότερον, από αρχιτεκτονικής απόψεως, όλων των εν Αιγύπτω σχολικών κτιρίων».
 (Α.Γ. Πολίτης, *Ελληνισμός και νεωτέρα Αίγυπτος*, 1928 – Αρχείο Βοβολίνης)

ματία Eugène Debouř. Η επιχείρηση αυτή συνέβαλε στην ανάδειξη της επιχειρηματικής ικανότητας των Ελλήνων και στην κατοπινή ανάπτυξη της αιγυπτιακής οικονομίας.

Ο Μικές Σαλβάγος, έχοντας συνείδηση της κοινωνίας και της ιστορίας της εποχής του, διείδε την ανάγκη και τη δυνατό-

τητα ανάπτυξης αιγυπτιακής βιομηχανίας. Αμέσως μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, που συνέπεσε με τα πρώτα χρόνια της προεδρίας του στην Κοινότητα, επένδυσε στην παραγωγή και εμπορία χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων. Η συνεργασία του με τους εκπροσώπους του βιομηχανικού αυτού κλάδου από άλλες ευρωπαϊκές χώρες (κυρίως από την Ελβετία, τη Γαλλία και την Αγγλία) αλλά και την Αμερική, εξασφάλισε την πρόοδο της εγχώριας φαρμακοβιομηχανίας διευκολύνοντας την ευρωπαϊκή επέκταση στους «νέους κόσμους»¹⁷. Παράλληλα, τον απασχόλησε ιδιαίτερα και η συμμετοχή των Αιγυπτιακών Ελλήνων επιχειρηματιών στα επιμελητήρια της Αιγυπτιακής Ομοσπονδίας Βιομηχανιών. Και αποτελεί κατάκτηση το γεγονός ότι πολλοί Έλληνες συνέβαλαν στην ανάπτυξη μικτών βιομηχανικών επιχειρήσεων και αναδείχθηκαν σε διευθυντικές θέσεις στα ακόλουθα αιγυπτιακά επιμελητήρια¹⁸: ποταμοπλοΐας, βιομηχανίας καπνού, εκκοκκίσεως βάμβακος, βιομηχανίας δέρματος, βιομηχανίας ορύζης, ελαιουργίας, βιομηχανίας σάπυνο, βιομηχανίας πλεκτών, βιομηχανίας φαρμακευτικών προϊόντων, βιομηχανίας ερίου, βιομηχανίας γουναρικών, καθώς και βιομηχανίας οικοδομικών προϊόντων και ξενοδοχείων. Ο ίδιος ο Μικές Σαλβάγος μάλιστα υπήρξε μεταξύ των ιδρυτών και αντιπρόεδρος της Αιγυπτιακής Ομοσπονδίας Βιομηχανιών, ενώ

συγχρόνως ήταν και μέλος του Ανώτατου Οικονομικού Συμβουλίου του αιγυπτιακού κράτους. Επίσης υπήρξε και μέλος του Μικτού Εμποροδικείου Αλεξανδρείας όπου το 1912 εξελέγη με 251 ψήφους επί συνόλου 267 ψηφισάντων¹⁹. Συγκαταλέγεται λοιπόν στους τυπικότερους εκπροσώπους της επιτυχούς διαχείρισης των οικονομικών υποθέσεων.

Παράλληλα ο Μικές Σαλβάγος κινήθηκε με επιτυχία και στο χώρο της Ελληνικής Κοινότητας, αναλαμβάνοντας και στηρίζοντας σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές λειτουργίες. Από το 1901 υπήρξε επίτροπος και από το 1911 αντιπρόεδρος και συνεργάτης του προέδρου της Μικέ Συναδινού, τον οποίο διαδέχθηκε στην προεδρία το 1919. Έτσι, το όνομά του συνδέθηκε και με τις κοινοτικές δραστηριότητες του παροικιακού Ελληνισμού. Στη διάρκεια της προεδρίας του η Ελληνική Κοινότητα ανακαίνισε τα κτίσματά της και τις εκκλησίες της, επιδιόρθωσε τα σχολεία της και στις 13 Μαΐου 1932 έθεσε το θεμέλιο λίθο του Κοιτοκείου Νοσοκομείου. Κατά τη διάρκεια της προεδρίας του ιδρύθηκαν η Φαμηλιάδειος Δημοτική Σχολή Αρρένων και Θηλέων (1926-27) και το Αντωνιάδειο Γηροκομείο (1925) από τα δικαιώματα που εισέπραξε ως δικαστικός κηδεμών της περιουσίας Αντωνίου Αντωνιάδου. Ο λεπτός μάλιστα χειρισμός

Το Αντωνιάδειο Γηροκομείο. Ιδρύθηκε στη διάρκεια της προεδρίας του Μικέ Σαλβάγου στην Ελληνική Κοινότητα Αλεξανδρείας, το 1925 από κληροδότημα του Αντωνίου Αντωνιάδου.

(Α.Γ. Πολίτης, *Ελληνισμός και νεωτέρα Αίγυπτος*, 1928 – Αρχείο Βοβολίνη)

του, να δοθεί στο ίδρυμα το όνομα του ομογενούς Αντωνιάδου, προκάλεσε τη συγκίνηση και το ενδιαφέρον της αδελφής του κληροδότη, Ευτέρπης Kingsburi, η οποία συνέβαλε στην τελειοποίησή του καταβάλλοντας άλλες 30.000 λίρες.

Ο Μικές Σαλβάγος υπήρξε ο μακροβιότερος πρόεδρος

Επίσκεψη του Πατριάρχη Αλέξιου της Μόσχας στο Κοτσάκειο Νοσοκομείο της Αλεξάνδρειας, το 1945. Δίπλα του η Αργίνη Σαλβάγου. (Συλλογή Μίκη Γ. Μελά)

Τιμητική εκδήλωση προς τον Μικέ Σαλβάγο, το 1944. Διακρίνονται από αριστερά οι:
Γεώργιος Παπανδρέου, Πατριάρχης Αλεξανδρείας Χριστόφορος, Μικές Σαλβάγος. (Συλλογή Αργίνης και Ειρήνης Κ. Σαλβάγου)

της Κοινότητας Αλεξανδρείας, καλύπτοντας περίπου τριάντα χρόνια κοινοτικής πορείας. Στο τιμητικό γεύμα που δόθηκε στο Καζίνο Σάτμπυ, την Κυριακή 15 Ιουλίου 1944, για τον εορτασμό της εικοσιπενταετηρίδος της προεδρίας του, ο λόγος του παρόντος πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου

αναδεικνύει την αξία και τις ικανότητές του. Στον ίδιο λόγο, συνδέοντας τον απόδημο με τον ελλαδικό Ελληνισμό, ο Γεώργιος Παπανδρέου μεταφέρει το μήνυμα και την αγωνία του απανταχού Ελληνικού λαού για την ταχεία απελευθέρωση της Ελλάδας²⁰.